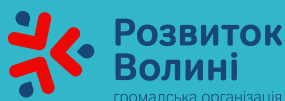

ГОЛОБСЬКА СЕЛИЩНА ОБ'ЄДНАНА ТЕРИТОРІАЛЬНА ГРОМАДА

КОВЕЛЬСЬКИЙ РАЙОН,
ВОЛИНЬСЬКА ОБЛАСТЬ

ЗМІСТ

Процедури участі громадян в управлінні громадою:	
нормативно-правові умови	2
Інструменти участі	4
Прозорість та підзвітність роботи селищної ради та її виконавчих органів	5
Інфраструктура громадянського суспільства у Голобській ОТГ.....	7
Інформування мешканців про діяльність селищної ради: якість роботи офіційного веб-сайту	10
Висновки	15
Рекомендації	16

Голобська ОТГ була створена 25 жовтня 2015 року. Вона об'єднує 5 місцевих рад, 6 населених пунктів. Загальна чисельність населення громади складає 8670 осіб. У ОТГ утворені 4 старостинські округи.

ПРОЦЕДУРИ УЧАСТІ ГРОМАДЯН В УПРАВЛІННІ ГРОМАДОЮ: НОРМАТИВНО-ПРАВОВІ УМОВИ

Голобською селищною радою були прийняті такі документи, що регламентують питання прозорості та підзвітності діяльності ради та її виконавчих органів, а також форми взаємодії влади та громадянського суспільства:

- Статут територіальної громади;
- Регламент діяльності селищної ради, Регламент діяльності виконавчих органів ради, Бюджетний регламент;
- Положення про загальні збори (конференції), місцеві ініціативи, громадські слухання, органи самоорганізації населення, порядок подання та розгляд електронних петицій.

Голобською селищною радою ведеться Журнал реєстрації інструментів громадської участі, який був утворений з метою обліку результатів використання цих інструментів мешканцями громади. Про цей реєстр зазначається у Положеннях про громадські слухання та місцеві ініціативи, проте не згадується у Статуті громади. Практика ведення реєстру дозволяє місцевій раді краще розуміти динаміку та характер громадської участі у місцевому самоврядуванні та може допомогти у коригуванні політики щодо залучення населення.

Вищезазначені документи окреслюють достатньо широкий перелік форм владно-громадської взаємодії в Голобській ОТГ.

РЕГЛАМЕНТАЦІЯ ІНСТРУМЕНТІВ/ПРОЦЕДУР ПРОЗОРОСТІ ТА ПІДЗВІТНОСТІ РОБОТИ ОМС ГОЛОБСЬКОЇ ОТГ

ІНСТРУМЕНТ/ПРОЦЕДУРА	ІНСТРУМЕНТ/ПРОЦЕДУРА	НОРМАТИВНИЙ АКТ	НОРМАТИВНИЙ АКТ
ЗАГАЛЬНІ ЗБОРИ МЕШКАНЦІВ ЗА МІСЦЕМ ПРОЖИВАННЯ		СТАТУТ	 ПОЛОЖЕННЯ ПРО ЗАГАЛЬНІ ЗБОРИ ГРОМАДЯН ЗА МІСЦЕМ ПРОЖИВАННЯ
ГРОМАДСЬКІ СЛУХАННЯ		СТАТУТ	 ПОЛОЖЕННЯ ПРО ГРОМАДСЬКІ СЛУХАННЯ
КОНСУЛЬТАЦІЇ З ГРОМАДСЬКІСТЮ (ПУБЛІЧНІ КОНСУЛЬТАЦІЇ) ПЕРЕДБАЧЕНЕ КОНСУЛЬТАТИВНЕ ОПИТУВАННЯ		СТАТУТ	
ЕЛЕКТРОННІ ПЕТИЦІЇ		СТАТУТ	 ПОЛОЖЕННЯ ПРО ПОРЯДОК РОЗГЛЯДУ ЕЛЕКТРОННИХ ПЕТИЦІЙ
МІСЦЕВІ ІНІЦІАТИВИ		СТАТУТ	 ПОЛОЖЕННЯ ПРО МІСЦЕВІ ІНІЦІАТИВИ
ПОРЯДОК ПУБЛІЧНОГО ЗВІТУВАННЯ ГОЛОВИ, ДЕПУТАТІВ РАДИ, СТАРОСТ		СТАТУТ	
КОНСУЛЬТАТИВНО-ДОРАДЧІ ОРГАНИ		СТАТУТ	
ГРОМАДСЬКА ЕКСПЕРТИЗА		СТАТУТ	
ОРГАНИ САМООРГАНІЗАЦІЇ НАСЕЛЕННЯ (ОСН)		СТАТУТ	 ПОЛОЖЕННЯ ПРО ОРГАНИ САМООРГАНІЗАЦІЇ НАСЕЛЕННЯ
ПРОЦЕДУРИ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ІНФОРМАЦІЙНОЇ ПРОЗОРОСТІ / ПОРЯДОК ОПРИЛЮДНЕННЯ ІНФОРМАЦІЇ / ІНФОРМАЦІЙНИЙ РЕГЛАМЕНТ		СТАТУТ	
НАГЛЯДОВІ РАДИ КОМУНАЛЬНИХ ПІДПРИЄМСТВ		СТАТУТ	
ЗВЕРНЕННЯ ГРОМАДЯН / ЕЛЕКТРОННІ ЗВЕРНЕННЯ		СТАТУТ	
МАСОВІ ВУЛИЧНІ ЗАХОДИ		СТАТУТ	
УЧАСТЬ ЧЛЕНІВ ТЕРИТОРІАЛЬНОЇ ГРОМАДИ У РОБОТІ КОЛЕГІАЛЬНИХ ОРГАНІВ МІСЦЕВОГО САМОВРЯДУВАННЯ		СТАТУТ	
ОСОБИСТА УЧАСТЬ ЧЛЕНІВ ТЕРИТОРІАЛЬНОЇ ГРОМАДИ В ОБГОВОРЕННІ ПИТАНЬ МІСЦЕВОГО ЖИТТЯ		СТАТУТ	
ІНШІ ФОРМИ: УЧАСТЬ У РОБОТІ КОМІСІЙ ТА РОБОЧИХ ГРУП, УЧАСТЬ У РОБОТІ КОНСУЛЬТАТИВНО-ДОРАДЧИХ ОРГАНІВ, УЧАСТЬ У РОБОТІ КООРДИНАЦІЙНИХ СПЕЦІАЛІЗОВАНИХ РАД, ВИКОНАННЯ ГРОМАДСЬКИХ РОБІТ З БЛАГОУСТРОЮ, ЗАЛУЧЕННЯ ЧЛЕНІВ ТЕРИТОРІАЛЬНОЇ ГРОМАДИ В ЯКОСТІ ФАХІВЦІВ ЧИ ЕКСПЕРТІВ ДО РОЗГЛЯДУ ПИТАНЬ, ВИКОНАННЯ НА ДОБРОВІЛЬНИХ ЗАСАДАХ ОБОВ'ЯЗКІВ РАДНИКА, ПОМІЧНИКА ОРГАНУ ЧИ ПОСАДОВОЇ ОСОБИ СЕЛИЩНОЇ РАДИ, ПРОВЕДЕННЯ РЕГУЛЯРНИХ ОПИТУВАНЬ МЕШКАНЦІВ ШЛЯХОМ АНКЕТУВАННЯ		СТАТУТ	

ІНСТРУМЕНТИ УЧАСТІ

У Статуті територіальної громади питанням взаємодії влади та громадянського суспільства присвячений розділ III "Участь членів територіальної громади Голобської селищної ради у здійсненні місцевого самоврядування".

Статут встановлює більш ніж 14 форм участі населення у місцевому самоврядуванні (Зазначені у Малюнку 1).

Процедурні аспекти використання більшості вищезначених інструментів місцевої демократії прописані у Статуті в загальних рисах. Їх аналіз не виявив суттєвих процедурних ускладнень для їх використання. У окремих Положеннях більш детально прописані процедури використання лише п'яти інструментів. Це загальні збори, громадські слухання, місцеві ініціативи, ОСН та електронні петиції.

Аналіз цих документів показав, що більшість із них також не містить процедурних ускладнень і суттєвих бар'єрів, які обмежують доступ населення до місцевого самоврядування.

Мешканці віднесені до кола ініціаторів скликання загальних зборів, громадських слухань, а також до суб'єктів подання місцевих ініціатив та електронних петицій.

Процедури організації та проведення загальних зборів та громадських слухань є чіткими та зрозумілими. Для скликання загальних зборів з ініціативи мешканців, їм необхідно зібрати не менше трьох підписів членів територіальної громади. Для загальногромадських слухань встановлена квота — 50 підписів членів територіальної громади, 20 підписів — для місцевих, що проводяться на рівні окремих територій. Ці вимоги є цілком реалістичними та не створюють перешкод для участі. Положенням про загальні збори передбачена можливість скликати конференції, відповідні квоти представництва в ньому також прописані.

Положення про **загальні збори (конференції)** та **громадські слухання** зобов'язують виконавчі органи ради сприяти ініціаторам у їх організації та проведенні. Позитивною є також відсутність дозвільного характеру скликання зборів та слухань. Відсутність реакції місцевої ради на ініціативу мешканців щодо скликання зборів або слухань не є підставою для їх непроведення. Ініціатори також можуть головувати на зборах і слуханнях. Селищна рада обов'язково враховує рішення зборів та слухань у своїй діяльності. У разі якщо це неможливо, надає обґрунтоване роз'яснення.

Положення містять у додатках типові форми документів, які ініціатори можуть використовувати для ініціювання та оформлення результатів роботи зборів та слухань.

Нормативні умови реалізації місцевих ініціатив є цілком сприятливими. Суб'єктами подання ініціатив можуть бути громадські та благодійні організації, ОСН та повнолітні члени територіальної громади у кількості 20 осіб. Згідно із Положенням, ініціатори можуть доопрацювати ініціативу у відповідності до його вимог. Відповідальна особа виконавчого органу ради реєструє ініціативу протягом 3-х днів з моменту її подання. Ініціатива розглядається на першому засіданні ради за участі ініціаторів. Проект рішення може бути доопрацьований відповідно до зауважень депутатів із обов'язковим

залученням авторів проекту рішення.

Аналіз Положення про порядок подання та розгляд **електронних петицій** показав, що загалом процедура ініціювання петицій є простою та зрозумілою для мешканців. Документ встановлює прийнятні терміни її розгляду радою та надання відповіді автору. Процедура також передбачає залучення ініціатора петиції до її розгляду.

До негативних аспектів унормування процедури подання та розгляду електронних петицій варто віднести завищений підписний поріг на їх підтримку. Так, згідно із Положенням, для того, щоб рада розглянула петицію, її автору необхідно зібрати 1000 підписів протягом 90 днів. Закон «Про звернення громадян» дозволяє самостійно встановлювати підписний поріг на підтримку петицій у Статуті громади. Статут Голобської громади не містить норми щодо кількості підписів, проте вона міститься у відповідному Положенні. Варто зауважити, що до закріплення у Статуті підписного порогу діють норми Закону України "Про звернення громадян", який встановлює для населеного пункту з чисельністю населення від 5 тисяч до 50 тисяч жителів вимогу не менше ніж 100 підписів. Загальна чисельність населення у Голобській ОТГ складає 8670 осіб. Отже, Закон встановлює більш реалістичний підписний поріг ніж Положення, затверджене селищною радою.

Звертає на себе увагу також неякісна підготовка тексту Положення, зокрема, наявність у ньому помилок. В окремих нормах замість Голобської селищної ради вказана Львівська обласна рада.

ПРОЗОРІСТЬ ТА ПІДЗВІТНІСТЬ РОБОТИ СЕЛИЩНОЇ РАДИ ТА ЇЇ ВИКОНАВЧИХ ОРГАНІВ

У **Статуті** Голобської територіальної громади значна увага відводиться питанням прозорості та підзвітності діяльності селищної ради.

Зокрема, стаття 13 розділу I Статуту унормовує процедури інформування та звітування селищної ради та її посадових осіб перед населенням громади. Звітування передбачено не менше ніж 2 рази на рік, особистий прийом громадян - не рідше ніж 2 рази на місяць. Розділ VI Статуту присвячений питанням відкритості та прозорості у діяльності органів та посадових осіб місцевого самоврядування. Основним джерелом інформування громадян про діяльність селищної ради Статут визначає офіційний веб-портал Голобської селищної ради. Також у документі міститься перелік даних та види інформації, які підлягають публікації на сайті. Окрім нормативно-правових актів, протоколів засідання комісій, звітів про використання бюджетних коштів, на сайті оприлюднюється інформація щодо процедур та механізмів участі жителів у місцевому самоврядуванні.

У Розділі VIII Статуту визначаються основні способи громадського контролю за діяльністю селищної ради: 1) аналіз інформації, що має знаходитися у відкритому доступі; 2) надсилання інформаційних запитів з приводу будь-якої їхньої діяльності; 3) ініціювання звіту будь-якого представника ради на зборах (конференції) членів територіальної громади; 4) створення за рішенням загальних зборів (конференції) територіальної громади громадських контрольних інспекцій (екологічної, транспортної тощо) та інші.

Бюджетний регламент Голобської селищної територіальної громади містить норми, які передбачають залучення мешканців до процесу складання бюджету громади на рік. Згідно із документом, представники громадянського суспільства можуть долучатись до розробки бюджету на етапах: 1) підготовчої роботи перед складанням проекту рішення про бюджет, 2) складання проекту бюджету та його 3) затвердження.

Мешканці можуть бути членами робочої групи з питань формування проекту рішення ради про бюджет. Також у регламенті зазначається, що у процесі розробки проекту бюджету проводяться громадські слухання, на яких обговорюється проект документу, збираються громадські пропозиції та рекомендації. Проект рішення щодо бюджету підлягає обов'язковому оприлюдненню на офіційному веб-сайті Голобської селищної ради. Оприлюднюється також затверджений бюджет громади. На офіційному веб-сайті селищної ради оприлюднюється рішення про бюджет, яке включає текстову частину бюджету та додатки до рішення, які містять показники доходів та видатків, а також пояснювальна записка до бюджету.

До принципів діяльності селищної ради **Регламент роботи селищної ради** відносить "підзвітність та відповідальність органів ради та її посадових осіб перед виборцями". Стаття 3 Розділу I "Відкритість та гласність роботи Ради" зазначає, що сесії ради проводяться гласно із забезпеченням права кожного бути присутнім на них. Відкритість роботи ради також забезпечується шляхом оприлюднення рішень ради на офіційному сайті. Стаття 5 цього ж розділу містить порядок роботи ради із запитами на публічну інформацію, що надходять від громадян.

За бюджетним регламентом, представники об'єднань громадян та трудових колективів можуть бути присутні на пленарних засіданнях ради за рішенням цієї ради або за запрошенням його голови або заступників. Для них у приміщенні зали засідань відводяться спеціальні місця. Якщо приміщення не може вмістити всіх бажаючих, то ініціативні групи мешканців можуть обрати своїх представників для участі у засіданнях ради. Такі умови доступу жителів до засідань ради можуть нести у собі загрози, оскільки посадові особи місцевого самоврядування можуть керуватися ними для відмови мешканцям в участі у засіданнях ради, особливо під час розгляду суспільно важливих або резонансних питань.

У частині щодо процедурних аспектів голосування міститься норма, яка передбачає першочергове оголошення результатів громадської експертизи або рішення громадських слухань, обговорень, консультацій щодо питання, яке виноситься на розгляд ради (у разі їх проведення).

Щодо інформування мешканців громади про результати роботи сесії ради, то Регламент зазначає, що протокол сесії ради є публічний та оприлюднюється. Проекти ради, які підлягають обговоренню оприлюднюються на офіційному веб-сайті ради www.holoby.org.ua.

Не рідше 1 разу на рік селищний голова звітує на відкритих зустрічах перед територіальною громадою.

Стаття 3 **Регламенту діяльності виконавчих органів** зазначає, що представники підприємств, установ та громадських об'єднань можуть запрошуватись до участі на засіданнях виконкому. Запрошенні на засідання виконкому мають право: 1) брати участь в обговоренні питання; 2) надавати довідки з питань, що розглядаються; 3) вносити пропозиції до проекту рішення; 4) задавати доповідачу питання.

У Регламенті також зазначається, що оприлюднення проектів рішень, що підлягають обговоренню, здійснюється у відповідності до процедур, закріплених у Положенні про доступ до публічної інформації. Регламент визначає графік особистого прийому громадян головою та секретарем ради, який вони проводять двічі на тиждень.

Стратегічний план розвитку Голобської громади до 2026 року також акцентує увагу на важливості залучення мешканців до управління громадою. У ньому зазначається, що "залучення широкого кола громадян до творення стратегічного плану розвитку ОТГ дозволяє ідентифікувати та знайти прийнятні шляхи усунення проблем громади, забезпечити налагодження діалогу між громадськістю та владою". Варто також зазначити, що половина складу робочої групи, що працювала над стратегією, була сформована із представників громадських організацій, соціальних установ та активістів.

ІНФРАСТРУКТУРА ГРОМАДЯНСЬКОГО СУСПІЛЬСТВА У ГОЛОБСЬКІЙ ОТГ

ІНСТИТУТИ ГРОМАДЯНСЬКОГО СУСПІЛЬСТВА

Аналіз реєстру громадських об'єднань (ГО) показав, що на території ОТГ діє 5 громадських об'єднань. Переважна їх більшість зареєстрована у період з 2009-2013 роки – 4 організації, у 2017 році лише 1. Організації у своїй більшості є юридичними особами і лише 1 організація зареєстрована шляхом повідомлення без статусу юридичної особи. Більшість ГО зареєстрована у Голобах - 4, у Великому Порську - 1. Згідно із реєстром, 21 населений пункт в ОТГ не мають на власних територіях ГО. На момент проведення аналітичного дослідження було виявлено, що 2 організації перебувають у стані припинення своєї діяльності.¹

В рамках дослідження були проведені інтерв'ю з представниками селищної ради та громадянського суспільства, які також надали інформацію про громадські організації, які працюють на території Голобської ОТГ.

1. https://youcontrol.com.ua/catalog/company_details/37707402/,
https://youcontrol.com.ua/catalog/company_details/25910246/

За наданою респондентами інформацією, у громаді діє ветеранська організація (Другої Світової Війни) та хор ветеранів «Червона калина», ГО «Диво» - організація батьків дітей з інвалідністю.

На думку опитаних, найактивнішою організацією в громаді є «Центр сімейної культури». Вона була створена близько трьох років тому за активного сприяння настоятеля храму, який згуртовує навколо себе людей, активно залучає молодь.

«Центр сімейної культури» організовує збори коштів на соціальні проекти, сімейні свята, змагання, літні табори, поїздки, проводить уроки у недільній школі. Одним із важливих проектів була організація збору коштів для онкохворих дітей. У результаті взаємодії з владою, школою, дитячим садком вдалося організувати благодійний концерт та зібрати близько 130 тис. грн. Центр орендує приміщення в церковній парафії. Він не має постійного фінансування. Для реалізації проектів Центр шукає спонсорів, звертається до влади, до шкіл, до церкви. До проектів організації активно долучаються мешканці, які надають допомогу на волонтерських засадах.

Респонденти також висловили думку, що для активізації молоді та реалізації суспільно-важливих проектів громада потребує молодіжної організації, а також організацій, які опікуватимуться питаннями розвитку культури, благоустроєм та захистом довкілля.

АКТИВНІСТЬ МЕШКАНЦІВ ТА "ІСТОРІЇ УСПІХУ" ЗАЛУЧЕННЯ НАСЕЛЕННЯ ДО ВИРІШЕННЯ ПРОБЛЕМ ГРОМАДИ

За даними респондентів, активність громадян не є однаковою в усіх населених пунктах ОТГ. Активність більше зосереджена в адміністративному центрі громади – с. Голоби. Крім того, опитані зазначали, що активність іноді була спрямована на протистояння владі. На їх думку, це залежить від того, чи є у громаді лідери, які можуть згуртувати навколо себе людей. Велику роль у згуртованості та підвищенні рівня активності громадян в Голобській ОТГ відіграє церква. Саме за ініціативою настоятеля церкви була створена найбільш активна громадська організація «Центр сімейної культури».

Варто зауважити, що позитивні практики громадської участі респонденти пов'язують із використанням відносно нового інструменту — бюджету участі в 2019 році. Так, в рамках бюджету участі найбільше голосів мешканців набрав проект зі встановлення велопарковки біля бібліотеки. Ідея належала працівникам бібліотеки та Центру надання адміністративних послуг. На конкурс проектів бюджету участі також подавались ініціативи з покращення культурних послуг, зокрема, придбання багатофункціонального пристрою для будинку культури, проведення заходів, придбання сценічних костюмів, встановлення інформаційних табличок поблизу пам'яток культури. Конкурс також дозволив реалізувати громадський проект з будівництва дитячого майданчику. Цей механізм передбачає участь і самих громадян — авторів проекту, що на думку респондентів, також сприяє підвищенню активності та відповідальності за долю проекту.

Респонденти також наводили позитивний приклад залучення бізнесу до розвитку громади. Місцеве підприємство з виробництва бруківки безкоштовно надало свою продукцію для реконструкції площі в центрі Голоб.

Були у громаді й вдалі приклади співпраці з міжнародними фондами та участь у міжнародних проектах. Наприклад, з проектом USAID з розвитку самоврядування ПУЛЬС. В рамках даного проекту відбувалися роз'яснювальні заходи щодо реформи децентралізації та навчальні візити для представників влади. У громаді був реалізований проект «Тут і зараз», спрямований на об'єднання молоді зі Сходу та Заходу України. В рамках проекту волонтери зі східних областей зробили ремонт в читальному залі бібліотеки.

В цілому, за спостереженнями респондентів, протягом останніх років люди стали більш активними. Дехто висловив думку, що це загальноукраїнська тенденція. А з іншого боку, на довіру до влади в цілому позитивно впливають зміни, що відбуваються у громаді після об'єднання.

МАЙДАНЧИКИ ДЛЯ ДІЯЛЬНОСТІ ГРОМАДЯНСЬКОГО СУСПІЛЬСТВА

Поряд із церквою, центром активності в громаді є Центральна публічна бібліотека. Там постійно проводяться різноманітні заходи, свята, конкурси (наприклад, «Різдвяні посиденьки», конкурс на кращу ялинкову прикрасу). В клубах культури ОТГ також проводяться заходи (клуб «Спілкування для душі», клуб ветеранів війни і праці).

Місцем проведення публічних заходів в залежності від погоди та масштабу заходу є стадіон, будинок мистецтв (400 місць), конференц-зал в селищній раді.

ХАРАКТЕР ВЗАЄМОДІЇ МІЖ ВЛАДОЮ ТА МЕШКАНЦЯМИ

Респонденти досить позитивно оцінюють готовність селищної ради взаємодіяти із населенням. Сприяння влади розвитку громадської активності проявляється у наступних формах:

- фінансування громадських організацій. Так, на ветеранську організацію та ГО «Диво» з бюджету виділяються кошти для ведення їх статутної діяльності у розмірі 5-7 тис. грн. у рік;
- допомога у залученні спонсорів;
- запровадження бюджету участі;
- інформаційний та організаційний супровід: розповсюдження інформації на сайті громади, оголошення, залучення працівників комунальних закладів;
- надання приміщень для проведення заходів;
- запрошення до участі у робочих групах з розробки документів. Наприклад, була утворена робоча група по написанню Стратегії з розвитку освіти та Стратегії розвитку громади. У населених пунктах відбувалися зустрічі по написанню Стратегії у форматі «жива бібліотека». Проте, за інформацією респондентів, такі робочі групи є ситуативними.

Зі свого боку, влада звертається до активних людей за допомогою при проведенні заходів.

Респонденти повідомили, що звіт селищного голови та старост відбувається раз на рік на сесії селищної ради та окремо у кожному селі. Крім того, є виїзні прийоми громадян, сходи селян. Проекти рішення ради оприлюднюються на сайті.

Джерелами інформування громадян опитувані назвали сайт громади, групи у соціальній мережі Facebook. Але з огляду на обмежене покриття якісним Інтернетом всієї території громади та на велику кількість людей похилого віку, важливим джерелом інформування залишаються дошки оголошень, особисті телефонні дзвінки, роздача інформаційних листівок (наприклад, роздача листівок щодо шкоди від спалювання сміття), передача інформації до церкви та комунальних установ.

ЩО, НА ДУМКУ РЕСПОНДЕНТІВ, МОЖЕ СПРИЯТИ ПІДВИЩЕННЮ АКТИВНОСТІ ТА ПОКРАЩЕННЮ ВЗАЄМОДІЇ ВЛАДИ І МЕШКАНЦІВ?

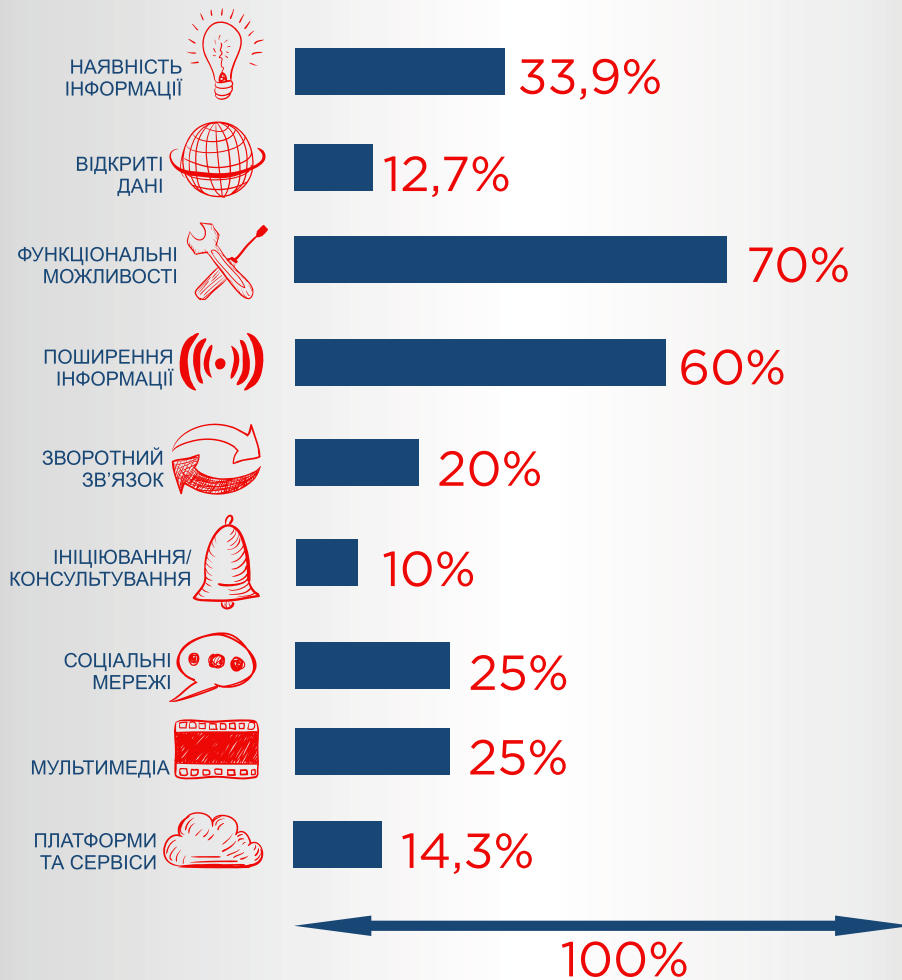
1. Залучення мешканців до розробки документів. Респонденти віднесли до позитивних практик владно-громадського діалогу залучення мешканців до написання Стратегії. На їх думку, ці практики необхідно підтримувати та повторювати.
2. Обопільна довіра між владою та мешканцями.
3. Державна фінансова допомога розвитку громадських ініціатив.
4. Створення робочих місць в громаді, аби активні працездатні мешканці не виїжджали за кордон.
5. Покращення комунікаційної інфраструктури. Якісний Інтернет є не усюди – у віддалених селах погане покриття. У громаді є проблеми з транспортним сполученням. В деяких селах автобусні рейси є лише один раз на добу.

ІНФОРМУВАННЯ МЕШКАНЦІВ ПРО ДІЯЛЬНІСТЬ СЕЛИЩНОЇ РАДИ: ЯКІСТЬ РОБОТИ ОФІЦІЙНОГО ВЕБ-САЙТУ

Аналіз офіційного веб сайту Голобської об'єднаної територіальної громади (ОТГ) <https://golobska-gromada.gov.ua/> показав, що він передбачає широкий перелік функціональних можливостей, однак не містить повного переліку інформації, яка має бути представлена у публічному доступі.

Методологія аналізу веб-сайту громади передбачала проведення оцінки за 206 показниками, за допомогою яких вимірювалась інформаційна наповнюваність та функціональна зручність роботи веб-сайту громади. Показники можна розподілити на такі категорії: наявність інформації (62 показники); відкриті дані (79 показників — наборів даних); функціональні можливості (10 показників); поширення інформації (5 показників); зворотний зв'язок (5 показників); ініціювання/консультування (10 показників); соціальні мережі (8 показників); мультимедіа (4 показники); платформи та сервіси (7 показників). За результатами оцінки був заміряний рівень відповідності сайту громади цим показникам (Таблиця з оцінкою сайту за 206 показниками знаходиться у Додатку 1).

РІВЕНЬ ВІДПОВІДНОСТІ САЙТУ ГОЛОБСЬКОЇ ОТГ

ПОКАЗНИК "НАЯВНІСТЬ ІНФОРМАЦІЇ"

" + " Розміщена на веб-сайті інформація

Сайт містить стрічку новин із важливими для громади анонсами та повідомленнями, яка регулярно наповнюється. На ньому зручно та явно відображена сторінка із контактами, де можна знайти адресу, графік прийому, телефони, електронну пошту. Також, на цій сторінці передбачена форма зворотного зв'язку.

На сайті представлено досить повну інформацію про посадових осіб. Зокрема, інформація про голову громади із біографією, а також про заступників голови.

Представлені дані про склад депутатського корпусу та про прив'язку депутатів до виборчих округів.

На сайті оприлюднені проекти та тексти рішень ради, виконкому, а також тексти розпоряджень голови.

У розділі із публічною інформацією розміщені тексти та проекти регуляторних актів, аналізи регуляторного впливу, а також план діяльності з підготовки проектів регуляторних актів на 2020 рік.

"-" Відсутня на веб-сайті інформація

Веб-сайт не містить інформації щодо: персональних контактних даних та графіків прийому посадових осіб; персонального складу постійних депутатських комісій; персонального складу виконавчого комітету та контактні дані членів виконкому; виконавчих органів, їх функції, повноваження, керівників, контактні дані, режим роботи та графіки прийому (представлений лише гуманітарний відділ).

Регламент виконкому та бюджетний регламент знайти на сайті не вдалось, хоча ці документи затверджені селищною радою.

На сайті відсутні протоколи, плани проведення та порядки денні постійних депутатських комісій, засідань ради та виконкому. Не представлені також результати поіменного голосування депутатів ради.

Немає на сайті й детальних планів території та її зонування. Відсутні на сайті також правила благоустрою. Можна припустити, що ці документи ще не прийняті селищною радою.

Звіти голови, старост та депутатів ради на сайті відсутні. Передбачена окрема сторінка для звітування голови за 2018 рік, проте вона виявилась пустою.

Відсутні на сайті звіти про відстеження результативності регуляторних актів.

Інформація, пов'язана з відкритістю влади та громадською активністю, відсутня. Не передбачений окремий розділ із роз'ясненням механізмів чи процедур громадської участі у місцевому самоврядуванні. Не передбачена сторінка, присвячена питанням діяльності громадської ради, інших консультативно-дорадчих органів, органів самоорганізації населення. На сайті немає інформації про систему обліку, види інформації, що зберігається, а також щодо порядку подання запитів на інформацію та порядку оскарження рішень органів місцевого самоврядування, його дій чи бездіяльності.

"+/-" Розміщена на веб-сайті інформація є неповною або незручною в пошуку

Інформація про старост та їх контактні дані містяться лише у карті громади, що не вважається цілковитим представленням, а графік роботи та прийому громадян взагалі відсутній.

На сайті є можливість знайти лише перелік комунальних підприємств, установ чи організацій, однак відсутні їх контактні дані та графік прийому.

Інформація про нормативні акти та офіційні документи представлена досить обмежено. Статут територіальної громади міститься на сайті, але його складно знайти. Він розміщений у потоці прийнятих нормативних актів. Аналогічна ситуація складається й з розміщенням бюджету поточного року із додатками, кварталними та річними звітами про його виконання. Їх можна знайти лише у розділі з рішеннями. Регламент ради розміщений за такою ж схемою – його представлено лише в рішеннях.

Основні положення генеральних планів населених пунктів, включаючи графічні частини на сайті не представлено, але є проект рішення про підготовку цього плану.

У розділі із публічною інформацією розміщені тексти та проекти регуляторних актів, аналізи регуляторного впливу, а також план діяльності з підготовки проектів регуляторних актів на 2020 рік. Однак, відсутні звіти про відстеження результативності регуляторних актів.

В головному меню сайту розміщена Стратегія розвитку громади, однак не передбачений окремий розділ чи сторінка про місцеві програми соціально-економічного розвитку зі звітами про їх виконання.

ПОКАЗНИК "ВІДКРИТІ ДАНІ"

Стаття 10 Закону України «Про доступ до публічних даних» зазначає, що "розпорядники інформації зобов'язані надавати публічну інформацію у формі відкритих даних на запит, оприлюднювати і регулярно оновлювати її на єдиному державному веб-порталі відкритих даних та на своїх веб-сайтах".

Закон визначає публічну інформацію у формі відкритих даних як публічну інформацію у форматі, що дозволяє її автоматизоване оброблення електронними засобами, вільний та безоплатний доступ до неї, а також її подальше використання.

Постановою Кабінету Міністрів України від 21 жовтня 2015 р. № 835 затверджено Положення про набори даних, які підлягають оприлюдненню у формі відкритих даних, яке визначає 79 наборів даних, які розпорядники інформації зобов'язані оприлюднювати.

Представлені громадою відкриті дані було оцінено відповідно до їх наявності на порталі data.gov.ua, прямого посилання на який на сайті громади знайти не вдалось. Аналіз передбачав оцінку відкритих даних за 79 показниками (наявність наборів). На ресурсі представлено 13 наборів даних, що пов'язані із Голобською ОТГ. Серед обов'язкових для представлення даних, рада оприлюднила:

- довідник комунальних підприємств, установ (закладів) та організацій, у тому числі їх ідентифікаційних кодів, офіційних веб-сайтів, адрес електронної пошти, телефонів та адрес;
- нормативи, що затверджуються та підлягають оприлюдненню відповідно до закону;
- переліки регуляторних актів із зазначенням дати набрання чинності, строку проведення базового, повторного та періодичного відстеження їх результативності та інформації про місце їх оприлюднення;
- перелік об'єктів комунальної власності;

- перелік об'єктів комунальної власності, що передані в оренду чи інше право користування (з даними про умови передачі об'єктів в оренду);
- дані про депутатів місцевих рад, у тому числі контактні дані та графік прийому;
- дані про тарифи на комунальні послуги;
- адресний реєстр;
- дані про черги дітей у дошкільні навчальні заклади;
- дані обліку громадян, які потребують поліпшення житлових умов (квартирний облік).

ПОКАЗНИК "ФУНКЦІОНАЛЬНІ МОЖЛИВОСТІ"

Сайт передбачає широкий набір функціональних можливостей. Інформацію знаходити легко, навігація проста, функціонує пошук, однак можливість фільтрування його результатів не передбачена. На сайті є можливість розширеного пошуку нормативно-правових актів та їх проектів. Наявна карта сайту, а також передбачені додаткові налаштування для людей з інвалідністю. Однак, він не адаптований до перегляду з мобільних пристроїв. На сайті не передбачений персональний кабінет.

ПОКАЗНИК "ПОШИРЕННЯ ІНФОРМАЦІЇ"

Сайт передбачає стандартний набір методів для поширення інформації: можливість робити репости до соцмереж безпосередньо із сайту, підписатися на розсилку, а також стрічка новин RSS. RSS надає користувачеві можливість підписатися на публікації сайту - повністю або частково. Це дуже корисна опція для налагодження системного інформування мешканців громади про діяльність ради.

Однак не передбачена взаємодія з іншими сервісами для зберігання та поширення інформації безпосередньо із сайту (Digg, GetPocket, StumbleUpon) та можливість перенаправлення інформації через месенджери безпосередньо з сайту (Telegram, WhatsApp).

ПОКАЗНИК "ЗВОРОТНИЙ ЗВ'ЯЗОК"

Єдине, чим забезпечений зворотний зв'язок на сайті – форма зворотного зв'язку, яка згадувалась вище. Не передбачена можливість оцінювати новини та інформаційні повідомлення ("лайки", "дизлайки", рейтинги тощо), коментувати новини та інформаційні повідомлення. Не знайшлось на сайті й оцінювань громадської думки та форуму для обговорення актуальних питань. Зворотний зв'язок важливий для налагодження діалогу з мешканцями за допомогою сайту, а також для оцінки ставлення населення до певних нормативно-правових актів, новин, подій.

ПОКАЗНИК "ІНІЦІЮВАННЯ ТА КОНСУЛЬТУВАННЯ"

Єдине, що передбачено на сайті – можливість подати електронну петицію. Інші проаналізовані показники на сайті знайти не вдалось.

Серед них такі можливості, як: подання електронного звернення та їх диференціація, запис на прийом до керівництва громади у режимі онлайн, безпосереднього контакту з депутатом за допомогою спеціальної форми/запису на прийом до депутата, подання запиту на інформацію безпосередньо із сайту.

Сайт також обмежує можливість громадян ініціювати електронні консультації. Не міститься інформація щодо ініційованих владою електронних консультацій, відсутня можливість голосування за проекти громадського бюджету онлайн.

ПОКАЗНИК "СОЦІАЛЬНІ МЕРЕЖІ"

Враховуючи те, що соціальні мережі сьогодні є одним із найбільш популярних комунікаційних майданчиків, сторінка ради та посадових осіб у соціальних мережах може стати дієвим інструментом взаємодії з мешканцями.

Єдина соціальна мережа із офіційною сторінкою Ради – Facebook. У цій мережі також можна знайти сторінку голови ОТГ, однак прямого посилання на неї на сайті немає. Офіційних сторінок та акаунтів голови немає у Twitter, Telegram чи Instagram.

ПОКАЗНИК "МУЛЬТИМЕДІА"

Офіційний веб-сайт Голобської ОТГ має посилання на Youtube-канал, однак там викладено лише 2 відео. Не передбачені онлайн-трансляції сесій ради, засідань постійних комісій, засідань виконкому.

ПОКАЗНИК "ПЛАТФОРМИ ТА СЕРВІСИ"

Сайт поєднано лише з однією платформою – електронних петицій. Він не містить посилань на такі платформи, як: «Відкрите місто», відкриті дані, громадський бюджет, «Розумне місто» та електронні консультації. В Положенні про порядок подання та розгляду електронних петицій зазначається, що селищна рада підписала меморандум із Єдиною системою місцевих петицій. Проте, пошук громади в системі не дав позитивних результатів.

Голобській селищній раді доцільно звернути увагу на "Платформу електронної демократії" <https://e-dem.tools/>, якою громади можуть користуватись на безоплатній основі. Платформа надає можливість запровадити у громаді такі сервіси: "електронні петиції", "громадський бюджет", "відкрите місто", "консультації з громадськістю".

ВИСНОВКИ

За чотири з половиною роки функціонування Голобської ОТГ селищною радою були створені цілком прийнятні нормативно-правові умови для взаємодії з громадянським суспільством. Так, локальні документи передбачають більш ніж 14 форм участі населення у місцевому самоврядуванні. Селищною радою були прийняті Статут та Положення, в яких визначаються інструменти демократії участі. Процедури використання інструментів прописані чітко та не містять бар'єрів та ускладнень для їх використання мешканцями. Водночас підписний поріг на підтримку електронних петицій у громаді є завищеним та потребує перегляду в бік його зменшення.

Статут та Регламенти селищної ради та виконкому зобов'язують раду у своїй діяльності дотримуватись принципів гласності та прозорості. Бюджетний регламент передбачає

залучення мешканців до бюджетного процесу. За даними респондентів, голова громади звітує щонайменше раз на рік та проводить виїзні зустрічі у селах ОТГ. Проте на сайті громади звіти голів, старост та депутатів не розміщені.

Проведені інтерв'ю з представниками влади та громадянського суспільства виявили, що найбільший рівень громадської активності спостерігається у адміністративному центрі ОТГ — селищі Голоби. Варто зауважити, що мешканці не надто активно використовують інструменти загальних зборів, громадських слухань, місцевих ініціатив та інші. Але проявляють зацікавленість до участі у конкурсі проектів у рамках бюджету участі.

Громадські організації працюють переважно в адміністративному центрі. У своїй діяльності вони фокусуються здебільшого на організації культурно-масових заходів та організації дозвілля.

Основними комунікаційними майданчиками для діяльності громадянського суспільства є бібліотека, клуб, церква та стадіон.

Характер владно-громадської взаємодії безконфліктний. Селищна рада намагається сприяти громадській активності. Проте рада намагається стимулювати громадянську участь. Для цього вона використовує переважно інструмент учасницького бюджетування та залучення мешканців до розробки Стратегії розвитку громади. Як представники влади, так і громадські активісти позитивно оцінили вплив цього інструменту на залучення мешканців до вирішення проблем громади.

Офіційний веб-сайт Голобської селищної ради містить стрічку новин із важливими для громади анонсами та повідомленнями, яка регулярно наповнюється. На ньому також регулярно оприлюднюються проекти рішень та затверджені рішення ради та виконкому, Статут територіальної громади, Регламент селищної ради, Бюджет із додатками. Проте їх складно знайти, оскільки вони розміщені в основному потоці рішень ради. До основних недоліків сайту можна віднести відсутність сторінки або розділу, присвяченого інструментам громадської участі, зокрема, роз'ясненню процедур їх використання. Для комунікації з громадою селищна рада також використовує сторінку в Facebook.

РЕКОМЕНДАЦІЇ

Селищній раді

Щодо унормування інструментів демократії участі:

- знизити підписний поріг на підтримку електронних петицій до 100.

Щодо стимулювання громадської участі:

- активізувати роботу щодо роз'яснення населенню процедур залучення до місцевого самоврядування;
- сприяти залученню в ОТГ проектів міжнародної технічної допомоги та інших програм, що фокусуються на розвитку громадської активності;
- сприяти створенню комунікативного майданчику (хабу) для громадянського суспільства;
- продовжувати практику залучення населення до бюджетного процесу за допомогою конкурсу громадських проектів та бюджетних слухань;

- сприяти розбудові комунікаційної інфраструктури (доріг між селами, мережі Інтернет);
- організувати навчання для старост та депутатів з тематики демократії участі для активізації мешканців периферійних сіл;
- залучати мешканців до розробки та обговорення нормативно-правових актів;
- розвивати напрямок електронної взаємодії із населенням, використовуючи електронні петиції, електронні консультації тощо.

Щодо удосконалення інформування населення:

- по можливості передбачити на сайті сторінку, присвячену інструментам демократії участі, роз'ясненню процедур їх використання;
- оприлюднювати звіти голови, старост, депутатів на регулярній основі;
- запровадити сервіси або приєднатись до готових безкоштовних платформ, що розвивають онлайн взаємодію ради та мешканців.

Громадським активістам, громадським організаціям:

- використовувати передбачені Статутом інструменти демократії участі;
- покращити комунікацію із мешканцями шляхом організації зустрічей та інформаційних кампаній;
- залучатись до бюджетного процесу ОТГ;
- брати участь у тренінгах та семінарах з тематики демократії участі, що проводяться в регіоні.

